

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Współczesne problemy stosowania

redakcja naukowa

Elwira Marszałkowska-Krześ, Anna Machnikowska

Joanna Kruczałak-Jankowska, Izabella Gil

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Współczesne problemy stosowania

redakcja naukowa
Elwira Marszałkowska-Krześ, Anna Machnikowska
Joanna Kruczałak-Jankowska, Izabella Gil

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

SERIA **MONOGRAFIE**

Stan prawny na 1 marca 2019 r.

Recenzent

Dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska, prof. Uniwersytetu Szczecińskiego

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne

Katarzyna Świerk-Bożek

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Łamanie

Wolters Kluwer Polska

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-450-5

ISSN 1897-4392

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przykopywa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
<i>Izabella Gil</i> Prymat postępowań restrukturyzacyjnych przed postępowaniem upadłościowym	13
<i>Robert Szyszko</i> Niewypłacalność spółki handlowej w rozumieniu art. 11 ust. 2–5 pr. upadł. – interpretacja z uwzględnieniem regulacji prawa bilansowego.....	25
<i>Anna Hrycaj</i> Sprzedaż udziału w nieruchomości obciążonej hipoteką w postępowaniu upadłościowym.....	69
<i>Adrian Borys</i> Wpływ ogłoszenia upadłości na wykonanie umowy wzajemnej	81
<i>Patryk Filipiak</i> Prawo odstąpienia od umowy faktoringu na podstawie art. 98 pr. upadł.	105

Gabriela Farej-Łuciów

Dopuszczalność stosowania domniemania z art. 527 § 3 k.c. w stosunku do następcy prawnego osoby trzeciej w przypadku odpłatnego rozporządzenia korzyścią majątkową na jego rzecz.....	131
--	------------

Piotr Gil

Ochrona wierzycieli upadłościowych a cesja wierzytelności przyszłej	155
--	------------

Robert Frey

Umorzenie postępowania upadłościowego wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej.....	175
---	------------

Joanna Kuźmicka-Sulikowska

Przedawnienie roszczeń a czynności syndyka podejmowane przed sądem. Uwagi w kontekście kluczowych kierunków zmian regulacji normatywnej dotyczącej przedawnienia roszczeń wprowadzonych ustawą z 13.04.2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw – wybrane zagadnienia	195
--	------------

Monika Maśnicka

Przejęcie zakładu pracy w przypadku sprzedaży przedsiębiorstwa w przygotowanej likwidacji w świetle wyroku TSUE z 22.06.2017 r., C-126/16.....	225
---	------------

Grzegorz Kamieński

Prokura w postępowaniu restrukturyzacyjnym	249
---	------------

Grzegorz Julke

Wpływ ogłoszenia upadłości na dochodzenie przelanej wierzytelności	263
---	------------

Joanna Kruczalak-Jankowska

Sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego dłużnika w Polsce oraz w porządkach prawnych wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej (Holandia, Portugalia, Włochy).....	281
---	------------

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- dyrektywa 2001/23/WE – dyrektywa Rady 2001/23/WE z 12.03.2001 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów (Dz.Urz. UE L 82, s. 16, ze zm.)
- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.06.1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. Nr 57, poz. 502 ze zm.) – uchylone
- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.)
- k.p.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1987 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 505 ze zm.)
- k.z. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.10.1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz.U. Nr 82, poz. 598 ze zm.) – uchylone
- o.p. – ustawa z 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2018 r. poz. 800 ze zm.)

- pr. restruk. – ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2019 r. poz. 243 ze zm.)
- pr. upadł. – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 498); do 31.12.2015 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze
- pr. upadł. z 1934 r. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.) – uchylone
- u.k.w.h. – ustawa z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2018 r. poz. 1916 ze zm.)
- u. rach. – ustawa z 29.09.1994 o rachunkowości (Dz.U. z 2019 r. poz. 351 ze zm.)

Czasopisma, zbiory orzecznictwa

- DR – Doradca Restrukturyzacyjny
- GSP – Gdańskie Studia Prawnicze
- M. Pr. Bank. – Monitor Prawa Bankowego
- M. Praw. – Monitor Prawniczy
- OSNC – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
- OSP – Orzecznictwo Sądów Polskich
- OSPiKA – Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
- OTK – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
- PPH – Przegląd Prawa Handlowego

Inne

- MSFF – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej
- MSR – Międzynarodowe Standardy Rachunkowości
- NSA – Naczelny Sąd Administracyjny
- SA – Sąd Apelacyjny
- SN – Sąd Najwyższy
- TK – Trybunał Konstytucyjny
- TSUE – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
- WSA – Wojewódzki Sąd Administracyjny

WSTĘP

Przygotowanie opracowania *Postępowanie upadłościowe. Współczesne problemy stosowania* zostało zainspirowane zorganizowaną w czerwcu 2018 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego konferencją naukową poświęconą najlepszym praktykom stosowanym przez sądy w postępowaniach upadłościowych oraz barierom napotykanym podczas stosowania prawa upadłościowego, a w związku z tym również propozycjom usprawnień. W ramach szeroko zakreślonej tematyki konferencji szczególną uwagę poświęcono formom oraz skutkom sprzedaży składników majątkowych upadłego dłużnika. Przedstawiono w jej trakcie także wyniki badań przeprowadzonych przez pracowników Uniwersytetu Gdańskiego w ramach Projektu Europejskiego „ACURIA – Assessing Courts Undertaking of Restructuring and Insolvency Actions: best practices and blockages in four EU countries” – Italy, the Netherlands, Poland and Portugal („ACURIA – Sądy wobec postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych: dobre praktyki oraz bariery w czterech państwach UE” – Włochy, Holandia, Polska i Portugalia). Organizatorami Konferencji były Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego oraz Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Opracowania zgromadzone w niniejszej publikacji wykraczają poza ścisłą tematykę konferencyjną, odnosząc się do najnowszych i zarazem istotnych problemów związanych ze stosowaniem prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego. Liczymy na to, że dadzą one asumpt do dalszej dyskusji nad wzbudzającymi coraz większe zainteresowanie instytucjami prawa insolwencyjnego. Bardzo cieszy fakt, że zainteresowanie tą problematyką przejawia tak duża grupa młodych badaczy.

Jednocześnie, co oczywiste, przy wielości autorów w publikacjach tego rodzaju, poglądy zaprezentowane w poszczególnych tekstach są wyrazem ich osobistego stanowiska.

Wyrażamy nadzieję, że książka spotka się z zainteresowaniem zarówno teoretyków, jak i praktyków prawa.

Elwira Marszałkowska-Krześ
Izabella Gil
Joanna Kruczałak-Jankowska
Anna Machnikowska

Izabella Gil

PRYMAT POSTĘPOWAŃ RESTRUKTURYZACYJNYCH PRZED POSTĘPOWANIEM UPADŁOŚCIOWYM

1. Wprowadzenie

Specyfika postępowań restrukturyzacyjnych oraz postępowania upadłościowego powoduje, że w doktrynie wyrażane jest stanowisko, iż prawo restrukturyzacyjne i prawo upadłościowe stanowią odrębną gałąź prawa¹, choć zaliczane są także do prawa handlowego *sensu largo*². Najbardziej adekwatne, a jednocześnie oddające specyfikę tych postępowań jest stanowisko zaliczające je do gałęzi prawa regulującego skutki niewypłacalności, tj. prawa o niewypłacalności³.

2. Cele postępowania restrukturyzacyjnego

Zasadniczym celem postępowania restrukturyzacyjnego jest uniknięcie ogłoszenia upadłości dłużnika przez umożliwienie mu restrukturyzacji w drodze zawarcia układu z wierzycielami, a w przypadku postępowania sanacyjnego – również przez przeprowadzenie działań sanacyjnych, przy

¹ R. Adamus, *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 8.

² A. Hrycaj [w:] *System Prawa Handlowego*, t. 6. *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*, red. A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz, Warszawa 2016, s. 9.

³ F. Zedler, *Zarys prawa upadłościowego*, Warszawa 2016, s. 21.

zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli (art. 3 ust. 1 pr. restruk.). Z kolei celem postępowania restrukturyzacyjnego dotyczącego deweloperów jest prowadzenie postępowania w taki sposób, aby doprowadzić do zaspokojenia nabywców w drodze przeniesienia na nich własności lokali, o ile racjonalne względy na to pozwolą (art. 352 pr. restruk.).

Mając na względzie powyższą regulację, w postępowaniach restrukturyzacyjnych na pierwszy plan wysuwa się ochrona przedsiębiorcy przed ogłoszeniem upadłości w przypadku zagrożenia niewypłacalnością lub niewypłacalnego, natomiast plan restrukturyzacyjny oraz poszczególne rodzaje postępowania restrukturyzacyjnego stanowią tylko instrumenty służące osiągnięciu tych celów. Osiągnięcie powyższych celów ma umożliwić podejmowanie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w określonym czasie, działań przez powołane do tego organy, w zakresie przyznanych im przez prawo kompetencji, z udziałem zainteresowanych podmiotów, mających na celu ochronę stosunków społecznych, uregulowanych przepisami prawa, przez zastosowanie do ustalonego stanu faktycznego sprawy stosownej normy prawnej⁴. Tego rodzaju działania określane są mianem funkcji, gdyż funkcja przejawia się w realizacji określonych zadań, podejmowaniu czynności lub też działań⁵ służących osiągnięciu określonego celu. Funkcje prawa wiążą się z wykonywaniem określonych czynności⁶, podejmowaniem działalności w różnych dziedzinach⁷.

Wśród najistotniejszych funkcji regulacji zawartych w Prawie restrukturyzacyjnym w uzasadnieniu projektu tej ustawy⁸ wymieniono funkcje: sanacyjną, windykacyjną, profilaktyczną i wychowawczą. W uzasadnieniu stwierdzono, że funkcja sanacyjna będzie wyrażała się w umożliwieniu dłużnikowi skutecznej restrukturyzacji przedsiębiorstwa. Natomiast działaniami sanacyjnymi są czynności prawne i faktyczne, zmierzające do poprawy sytuacji ekonomicznej dłużnika i mające na celu przywró-

⁴ W. Berutowicz, *Sądowe postępowanie cywilne w zarysie*, t. I, Wrocław 1970, s. 22.

⁵ W. Kopaliński, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem*, Warszawa 2000, s. 183.

⁶ *Mała encyklopedia prawa*, red. Z. Rybicki, Warszawa 1980, s. 151.

⁷ J. Wiszniewski, *Zarys encyklopedii prawa*, Warszawa 1966, s. 27.

⁸ Druk sejmowy nr 2824, www.sejm.gov.pl.

cenie dłużnikowi zdolności do wykonywania zobowiązań, przy jednoczesnej ochronie przed egzekucją (art. 3 ust. 6 pr. restruk.).

W literaturze przedmiotu wśród rozwiązań prawnych pozwalających na osiągnięcie celów postępowań restrukturyzacyjnych wymienia się: 1) udzielenie dłużnikowi skutecznej ochrony przed egzekucją; 2) zwiększenie wpływu wierzycieli na bieg postępowania restrukturyzacyjnego, w tym w szczególności na wybór osoby pełniącej w tym postępowaniu funkcję nadzorcy sądowego lub zarządcy; 3) uproszczenie sporządzania spisu wierzycieli; 4) możliwość monitorowania zgodności działań dłużnika z założeniami przyjętymi w planie restrukturyzacyjnym na etapie po zatwierdzeniu układu; 5) wprowadzenie nadzoru nad wykonywaniem układu przez dłużnika⁹.

Prawo restrukturyzacyjne reguluje zasady i tryb postępowań mających umożliwić dłużnikowi podjęcie działań służących zaspokojeniu wierzycieli w jak najwyższym stopniu i zabezpieczeniu słuszych praw wierzycieli (art. 3 ust. 1 pr. restruk.). W uzasadnieniu projektu ustawy stwierdzono, że „[...] postępowania restrukturyzacyjne mają doprowadzić do zaspokojenia wierzycieli w drodze wykonania zawartego i zatwierdzonego przez sąd układu. Prawo restrukturyzacyjne ma zapewnić warunki, o ile to możliwe, do wynegocjowania warunków realizacji układów, które zapewnią maksymalne zaspokojenie wierzycieli, przy maksymalnej ochronie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa”¹⁰. Za funkcję wychowawczą Prawa restrukturyzacyjnego w uzasadnieniu projektu do tej ustawy uznano „kształtowanie dobrych praktyk gospodarczych poprzez przekonywanie przedsiębiorców, że jedną z możliwości rozwiązania sytuacji kryzysowych jest złożenie wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego, które będzie procedurą odrębną od stygmatyzujących postępowań upadłościowych”.

⁹ A. Hrycaj [w:] *System Prawa Handlowego*, t. 6..., red. A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz, s. 51.

¹⁰ Druk sejmowy nr 2824.

Elwira Marszałkowska-Krześ – profesor doktor habilitowany nauk prawnych; dyrektor Instytutu Prawa Cywilnego i kierownik Zakładu Postępowania Cywilnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego; sędzia Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie; autorka wielu opracowań z zakresu prawa handlowego i prawa cywilnego procesowego.

Anna Machnikowska – doktor habilitowany nauk prawnych; profesor Uniwersytetu Gdańskiego, prorektor ds. kształcenia i kierownik Katedry Postępowania Cywilnego UG; wykonuje zawód radcy prawnego; specjalizuje się w dziedzinach prawa cywilnego procesowego i materialnego oraz prawa zamówień publicznych i prawa budowlanego.

Joanna Kruczalak-Jankowska – doktor habilitowany nauk prawnych; profesor Uniwersytetu Gdańskiego, kierownik Katedry Prawa Handlowego i Międzynarodowego Prawa Prywatnego UG; specjalizuje się w zagadnieniach prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego oraz prawie spółek handlowych, autorka wielu opracowań z tego zakresu.

Izabella Gil – doktor habilitowany nauk prawnych; profesor Uniwersytetu Wrocławskiego, pracownik naukowo-dydaktyczny w Zakładzie Postępowania Cywilnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii UW; radca prawny w OIRP w Wałbrzychu; autorka wielu opracowań z zakresu prawa cywilnego procesowego oraz prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego.

Opracowanie – jako pierwsze na rynku wydawnictw prawniczych – przedstawia szczegółowe analizy stanowisk wyrażanych w doktrynie i judykaturze w odniesieniu do poszczególnych instytucji uregulowanych w prawie upadłościowym.

Autorzy omawiają konkretne kwestie dotyczące stosowania przepisów prawa upadłościowego z uwzględnieniem specyfiki analizowanych instytucji, w tym m.in.:

- prymat postępowań restrukturyzacyjnych przed postępowaniem upadłościowym,
- sprzedaż udziału w nieruchomości obciążonej hipoteką,
- prokura w postępowaniu restrukturyzacyjnym,
- sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego dłużnika.

Zaprezentowane zostały także aspekty materialnoprawne i procesowe związane z ogłoszeniem upadłości i prowadzeniem postępowania upadłościowego.

Książka jest przeznaczona dla doradców restrukturyzacyjnych, a także adwokatów, radców prawnych i sędziów biorących udział w sprawach upadłościowych oraz dla aplikantów zawodów prawniczych.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL

WWW.PROFINFO.PL

